
*А.М.Лещенко,
кандидат філософських наук,
доцент кафедри гуманітарних дисциплін ХДМА*

РЕЛІГІЙНИЙ РЕЗОНАНС ЯК ФАКТОР КОЕВОЛЮЦІЙНОГО ЗНАЧЕННЯ

Сьогодні людство перебуває у досить напруженій політичній, економічній та соціально-культурній ситуації. Рівень напруженості посилюється через збільшення катастроф техногенного та іншого походження, активізацію військової агресії в різних регіонах світу, виникнення міжпланетарних екологічних проблем тощо. Відповідно, усі подібні фактори становлять реальну загрозу не тільки суспільству, а й усьому живому.

В такій ситуації великої актуальності набуває врівноваженість індивідуальної кожної людини та в цілому населення. Велику роль у забезпеченні такої врівноваженості посідає релігія, зокрема, християнство. Сприйняття віруючими символічного змісту творів християнського сакрального мистецтва та входження у релігійний резонанс забезпечують упорядкування індивідуальної та соціально-значущої поведінки згідно з вимогами християнської моралі. Відповідно, упорядкування поведінки сприятиме стабільності функціонування суспільства та збереженню природного, біосферного та ноосферного середовища.

За В.Вернадським, тенденція наближення та переходу до біосфери як сфери єдності розуму та смислів презентує більш високий рівень розвитку всієї матерії. Розум людства та смисли, якими воно керується у своєму житті, є специфічною «геологічною силою», яка складається з трьох реально існуючих факторів:

а) макрооб'єктів, які людство може сприймати безпосередньо; б) мікрооб'єктів атомно-молекулярного середовища; в) об'єктів космічного простору [9, 262–266]. В.Вернадський одним із перших приділив значення цим трьом факторам, доводив, що «розрізнення трьох реальностей має неоціненне значення як для розуміння зв'язку людства з біосферою, так і для аналізу закономірностей розвитку науки» [2, 74].

Метою дослідження є визначення ролі релігійного резонансу у забезпеченні коеволюційних процесів через сприйняття творів християнського сакрального мистецтва, головним же завданням є

висвітлення умов та механізмів реалізації релігійного резонансу.

Дослідженням особливостей християнського сакрального мистецтва займалися М.Еліаде, Р.Жерар, Т.Буркхардт, Ф.Шуон, Д.Угринович, Є.Яковлев, М.Попович, С.Кримський, С.Абрамович, В.Головей, В.Шелюто; окремі види сакрального мистецтва розглядалися А.Н.Терріном, Т.Моїсєвою, Б.Раушенбахом, Е.Мірзояном, І.Ібрагімовим, І.Солярською, Л.Гнатюк, З.Лановик, О.Клековкіним, І.Харитоновим та ін. Втім, багато аспектів суті християнського сакрального мистецтва залишаються поза увагою дослідників. Серед них не останнє місце, а, можливо, і домінантне, займають питання щодо механізмів сприйняття їх сакральної суті, засобів впливу на віруючу людину, особливості різних видів сакральних творів тощо.

Віруюча людина постійно звертається до тих чи інших творів християнського сакрального мистецтва та сприймає їх символічний зміст, який сприяє поглибленню вірування. Це відбувається завдяки входженню вірянина у стан релігійного резонансу. Під релігійним резонансом розуміється психічний стан людини, який одночасно є результатом та умовою прийняття сакрального смислу символічного художнього образу християнського мистецтва. Це відбувається завдяки синхронізації психічних механізмів інтеріоризації та екстраполяції, наслідком чого є формування у людини релігійного світогляду. Релігійний резонанс реалізується через переживання людиною високого нумінозного почуття, відчуття піднесення та духовного наближення до Бога. Наслідком такої синхронізації світогляду людини є тенденція до миттєвої трансформації в релігійний з наступним пристосуванням власного життя до вимог християнської релігії, що повністю відповідає коеволюційним принципам. Таке призначення релігійного резонансу, який виникає у людини в процесі сприйняття сакрального смислу символічного художнього образу християнського твору мистецтва, позиціонується як головна функція, яка реалізується у процесі спрямування віруючої людини на добровільну зміну власної поведінки відповідно до вимог християнства. Такий сакральний смисл має бути консонансно-привабливим для віруючого та спонукати до психологічного підлаштування під нього як бажаного. Ця резонансна привабливість зумовлює виникнення у вірянина нумінозного почуття, що повністю охоплює його емоційний стан та сприяє формуванню в свідомості в межах індивідуального інтерсуб'єктивного поля образів ірраціонального походження та значення. Але ефект реальності

існування таких ірреальних образів в уяві вірянина, їх сакральне значення, яке цьому образу він сам і надає, та безперечний авторитет і моральна влада над ним сакрального образу стимулюють віруючого на добровільну зміну своїх думок та поведінки відповідно до канонічних вимог християнства.

Враховуючи системно-синергетичний та цілісний підходи, специфіку механізму релігійного резонансу, а також те, що християнська релігія є однією з найпоширеніших у світі, можна зробити припущення, що релігійний резонанс має вирішальне значення для забезпечення коеволюційних процесів, що відбуваються на рівні взаємодії людства з навколишнім середовищем різних рівнів та значень. Така взаємодія стає більш активною завдяки зверненню людини до творів християнського сакрального мистецтва та входженню у релігійний резонанс, який і сприятиме наближенню, за П. Флоренським, світів «дольнього» та «горнього» завдяки відновленню теургічного поля. Тому функціонально релігійний резонанс є значущим не лише для конкретної людини, а й для всього суспільства, оскільки виступає фактором коеволюційного значення.

У цьому аспекті не виключаємо і важливість почуття релігійної віри. Але практика свідчить, що почуття релігійної віри не обов'язково стимулює людину на зміну її думок, особистої поведінки та характеру загальної життєдіяльності відповідно до вимог християнства. Тобто, людина може вірити в існування Божої сили, але при цьому у реальному житті зовсім не наслідувати норми християнської моралі. Це відбувається, насамперед, внаслідок того, що не забезпечується психічний механізм перетворення мети поведінки людини на її мотив. Згідно з науковим дослідженням, це є характерним у випадках, коли людина не набуває відповідного стимулюючого імпульсу [3, 128]. Навпаки, психологічний стан релігійного резонансу вірянина не лише сприяє гармонізації його особистого емоційно-психологічного стану, а й призводить до думки, що саме завдяки зміні ним своєї поведінки на врівноважену, розумну, тобто таку, що відповідає канонічним вимогам християнської моралі, Вищі Сили допоможуть у вирішенні конкретних земних проблем, які самостійно вірянин вирішити не в змозі. Тобто цей фактор виступає для людини стимулюючим імпульсом об'єктивно-суб'єктивного значення. Він стимулює віруючого на добровільну зміну особистої поведінки в бік її упорядкування, відповідно до норм християнства. Разом з тим як домінуючий фактор виступають потреби

людини суто земного походження, що зумовлюють заміну мети її життєдіяльності на мотив, з подальшою актуалізацією природних механізмів пристосування коеволюційного значення.

Залежність поведінки людини у соціумі, в тому числі і людини віруючої, від її відповідної мотивації, є беззаперечною. О. Дубров, наприклад, зазначає, що «той специфічний момент суб'єктивного переживання, котрий є найважливішою якістю психіки, виявляється, насамперед, у зв'язку зі станом потреб сфери людини. Задоволення чи незадоволення потреб породжує форму переживання, що має назву почуттів або емоцій ... З одного боку, емоції створюють стан напруженості, який штовхає суб'єкта до дій, які призводять до задоволення потреби. З іншого, – емоції, що народжуються у процесі задоволення потреби, є підкріпленням цього процесу ... Завдяки зв'язку емоційного переживання з потребами суб'єкта емоційна сфера виступає як спонування до діяльності, як найважливіша умова активності суб'єкта. Модель об'єкта, що може задовольнити потребу, поєднана з системою емоційних переживань, утворює той безпосередній збудник діяльності, який називається мотивом ... Таким чином, мотив як основну спонукальну силу в психічній діяльності слід розглядати як пізнавально-емоційну психологічну систему, що виконує функцію регулятора поведінки» [6, 7–58]. Тому, за аналогією з теорією цілепокладання І. Павлова [8, 272], цю функцію релігійного резонансу визначаємо як функцію релігійно-резонансного цілепокладання. Вона розкривається у сприянні релігійного резонансу добровільній зміні людиною власної поведінки у бік упорядкування, згідно з вимогами християнської моралі.

Актуалізувати питання значення релігійного резонансу (який розглядається не лише як умова та результат прийняття людиною сакрального смислу символічного художнього образу християнського твору мистецтва, а і її безпосереднім психічним станом) для процесу упорядкування, стримання, врівноваження думок, психо-емоційного стану, поведінки людей, що проживають та діють в різних суспільствах, просторах та сповідують християнську релігію, дають можливість новітні наукові дані щодо матеріальної суті простору, психіки людини та її можливостей, механізмів її взаємодії з іншими об'єктами дійсності, зокрема об'єктами макросвіту, мікросвіту та Космосу. Розглядати саме у такому аспекті функціональну значущість релігійного резонансу дають змогу і новітні наукові методологічні підходи.

В якості такого нового методологічного інструментарію щодо вивчення закономірностей світу використовується теорія полімодельного (поліструктурного) резонансу як аналог системи презентації та взаємодії різних наукових та соціокультурних позицій, розробленої М. Дрюк. У своєму дисертаційному дослідженні «Хімічна теорія резонансу в контексті феномена полімодальності наукового пізнання» вчена доводить, що розроблена нею модельно-резонансна концепція та експлікація модельного формату філософської рефлексії сприятиме більш повноцінному науковому розумінню взаємовідносин між цілим об'єктом та його складовими [5]. Аналізуючи суть резонансної взаємодії, автор доводить, що «сміслові навантаження поняття резонансної взаємодії безлічі моделей полягає у тому, що, на відміну від простої суми, вони (за аналогією з фізичним змістом резонансу хвильових патернів) комунікативно взаємодіють і якісно доповнюють одна одну, утворюючи якусь «відкриту інтерконцептуальну» систему, і репрезентують, таким чином, багатовимірне бачення описуваного об'єкта» [5, 8].

М. Дрюк пояснює, що тему філософського імпресіонізму вона розвиває «на прикладах деяких класичних філософських альтернатив, категорій і систем: фізика – метафізика, матеріальне – ідеальне, свідомість, розум, позитивізм, раціоналізм, герменевтика, парадигми філософського мислення (*cogito, existenz, affirmo*) та інше, – що дало можливість продемонструвати евристичні можливості пропонованих принципів модельно-резонансної рефлексії» [5, 9]. Також нею поглиблюється ідея інтервального стилю мислення, що сприяє розумінню різного роду явищ – природних, суспільних, духовних. Крім того, це також дає змогу вивчати «механізми їх включення в універсальні структури реальності. У поняття «інтервальні» вкладаються уявлення про дослідження об'єкта (явища) в певних ситуаційних рамках (інтервальні ситуації), які дають можливість виявити ті чи інші його властивості» [5, 14]. Виправданість такого методологічного підходу М. Дрюк демонструє на прикладі розробленої нею хімічної теорії резонансу, з допомогою якого можна розглядати в ролі об'єкта дослідження молекулу. Ця молекула виступає як результат резонансної взаємодії (як результат суперпозиції) множини не самодостатніх щодо цієї молекули структуроодиноць, що мають взаємодіяти з нею.

Нам імпонує теорія полімодельного (поліструктурного) резонансу в якості методологічного інструментарію. Оскільки звернення

до неї відкриває перспективу розуміння сутності явищ різного походження в їх органічній єдності, а саме природних, суспільних, соціально-культурних та, відповідно, суто духовних, а також механізмів, що об'єднують та взаємозумовлюють єдність вірян, в єдиному християнському просторі, зокрема, завдяки релігійному резонансу. Принцип інтервального підходу дає можливість проаналізувати сутність новітніх наукових поглядів на специфіку полів, які сприяють виникненню та досягненню людиною стану релігійного резонансу. Це допомогло також розширити наукові знання про можливості людської психіки та, відповідно, про специфіку резонансної взаємодії вірянина з сакральними образами, що формуються ним в його індивідуальному психологічному інтерсуб'єктивному полі, про їх взаємозалежність і результативність тощо.

Значення інтерсуб'єктивного поля у процесі входження людини в стан релігійного резонансу, а також припущення щодо його значення в процесі стабілізації поведінки людини та збереження буттєвого простору вимагає аналізу сутності сучасних наукових підходів до розуміння специфіки навколишнього простору. Доцільність цього зумовлюється об'єктивним процесом функціонування у ньому системи «автор християнського сакрального твору мистецтва – твір християнського сакрального мистецтва – людина-реципієнт – твір християнського сакрального мистецтва», а також специфікою зв'язків, що формуються між її структурними елементами.

Так, у науковій думці визнається, що, відповідно до «діалектичного принципу єдності дискретного, розрізненого і неперервного, системного, організми, з одного боку, будучи усі роз'єднані і існуючи кожен окремо, одночасно виявляються об'єднаними в єдину цілісну систему. У зв'язку з цим закон всесвітнього тяжіння, що є основою існування Всесвіту, повинен бути доповнений не менше фундаментальним законом загальної інформаційної взаємодії... Згідно з цим принципом, можна припустити, що все живе є єдиною в інформаційному відношенні системою, в якій всі елементи (клітини і організми) взаємодіють між собою. Такого роду принцип загальної інформаційної взаємодії впливає з учення В.І.Вернадського про біосферу нашої планети як єдиного організму. Вчення припускає, що всі клітини рослин і ті клітини, з яких складаються тіла тварин, взаємодіють між собою в інформаційному відношенні ... Така загальна інформаційна єдність живого є неодмінною умовою тонкої єдності біосфери, про яку писав В.І.Вернадський» [6, 120–142].

Отже, фізична картина світу створена не за принципом дискретності, коли окремі об'єкти взаємодіють між собою лише безпосередньо, тобто механічно. Такому схематичному баченню, насамперед, протистоїть фізика мікросвіту, «відповідно до якої, елементарні частинки – не тільки корпускулярні, але й хвильові утворення. Частина, що володіє хвильовими ознаками, втрачає властивість чіткої локальності: вона може існувати в усьому Всесвіті» [6, 30]. В межах такої концепції розробив теорію морфогенетичного поля О. Гурвіч. Вчений обґрунтував існування та значення такого поля, яке формується за принципом структурності, зокрема, починаючи від нерівноважних молекулярних систем клітинного рівня до біологічного клітинного поля. І далі, від клітинного поля – до більш великих польових структур. Ці поля, які дістали назву актуальних, є польовими аналогами як кожного органу людського організму, так і всього організму в цілому [4]. За аналогічним принципом цілісності та системності вчені розглядають механізми побудови макрооб'єктів, а також і об'єктів Всесвіту. Так, Р. Авраменко та В. Ніколаєва, спираючись на принцип нелокальності явищ дійсності, пропонують таку модель, де світ розглядається у вигляді безмежної за розмірами голографічної пластини [1, 64–75]. Відповідно до цієї концепції, виникла думка: «Якщо Всесвіт – гігантська голографічна і квантовомеханічна система, то й психіка (відображений світ), що регулює поведінку людини і тварин, очевидно, повинна містити у собі елемент голографії, який має квантово-хвильову природу» [6, 32].

На основі такого підходу вчені схиляються до визнання домінантного значення резонансних процесів у психічних механізмах, що відбуваються у функціональній системі, оскільки «хвильові структури, що пов'язані з процесами функціонування мозку людини, – хвильові психологічні структури іншої людини, яка виступає індуктором». Це стає можливим, адже певна, закодована у хвильовому вигляді, інформація транслюється у мозок реципієнта. На нашу думку, в якості індуктора можуть виступати і автор твору сакрального мистецтва, і його виконавець, наприклад, органіст, співаки церковного православного хору, іконописець тощо. Крім того, закодована інформація презентується у формі художнього образу християнського сакрального твору мистецтва, символічного за своєю суттю. Тож повноцінне розкодування цього смислу вірянином і детермінується завдяки релігійному резонансу.

Можливість реалізації такої закономірності зумовлюється тим,

що «... коли наші психологічні утворення (семантичні системи, перцептивні структури, стани і т.ін.) є деяка модифікація стоячих хвиль, а наш Всесвіт, що має вигляд гіперсфери, є голографічна пластина величезних розмірів, то кожне наше психологічне утворення практично розподілене по всьому простору цієї гігантської гіперсфери» [6, 138]. Поряд з визнанням наявності резонансно-польових механізмів, що виявляються у процесі польової взаємодії та упорядкування об'єктів і явищ, вчені визначають також і значну кількість видів полів. Так, науці відомо так зване конформаційне, тобто біогравітаційне поле [11, 311–319], характерною рисою якого є «універсальна перетворювальність і проникливість (пенетрантність): воно може переходити в будь-які види полів і енергій, а також проникати через будь-які види екранів» [6, 179]. Вчені вважають, що цей вид поля зумовлює специфічну психічну діяльність людини щодо створення, випромінення, а також сприйняття певного виду фізичного поля, що має в основі квантово-імпульсивне походження, але природу та механізми його резонансно-польової взаємодії ще необхідно продовжувати вивчати [6, 182]. Крім того, є вірогідність наявності у людини здатностей, що дають можливість їй створювати специфічне теленейтральне поле [12, 83–106], а також забезпечувати нейтральність часу [6, 196]. Одночасно з цим було виявлено поля іншого виду, зокрема, ауральні електричні поля як породження внутрішнього електричного поля, біоплазмене електромагнітне поле, інші [6, 205].

Ю. Завгородній звертає увагу на позиції Рене Генона, який обстоював ідею єдності загального простору, а джерелом його походження вбачав деяку точку Центра як чистого буття, адже «центр є, насамперед, початок, вихідна точка всіх речей, точка першопричини, без форми і розмірів, тобто неподільна, а отже, єдино можливе зображення початкового Єдиного ... Центральна точка і є Принцип, чисте буття, а простір, який вона наповнює своїм випромінюванням, яке існує лише завдяки цьому випромінюванню («Хай буде світло» Книги буття), без чого воно було б лише «відсутністю» і небуттям, – це Світ у розумінні його безмежності, сукупність усіх істот і усіх станів Сушого, які утворюють універсальну проявленість» [7, 178]. Втім, символ, за Р.Геноном, міститься посередині між першоджерельним принципом та проявленим.

Ідея щодо значення символу як посередника між першоджерельним принципом, тобто базовою основою буття, та простором,

що визнається автором як проявлене, перегукується з позицією П.Флоренського. Фактично, в якості першоджерельної основи Всесвіту Отець Павло розглядав ірреальний світ як Вищий, а аналогом проявленого визначав світ дольний, тобто суто земний. Оскільки ці обидва світи презентуються певною системою символів, П.Флоренський вважав за необхідне пізнавати сутність символіки, ще перебуваючи у світі дольному, для того, щоб повернути його до культу, причому переважно за допомогою сакрального мистецтва, оскільки, на його думку, виразником сутності феноменів Вищого світу виступає саме культове мистецтво [10].

Ідея цілісності простору, що оточує людство та в якому воно живе і розвивається, має своє відображення в науковому припущенні щодо нелокальності макрооб'єктів, яке знайшло своє підтвердження в голографії, де голограми об'єктів матеріалізуються у вигляді стоячих світових хвиль. Вчені виходять з того, що такий контекст розгляду сутності навколишнього середовища має глибокий філософський та світоглядний смисл, оскільки це дає можливість вважати, що усі об'єкти реальної дійсності, зокрема Всесвіту, перебувають одномоментно у прихованій хвильовій формі у будь-якій точці простору [6, 31]. Разом з тим у Всесвіті для усіх живих організмів, і для людини також, є визначальним резонансно-польовий тип взаємодії, який характеризує дистанційність, позаенергійність, а також відсутність у людини спеціального рецепторного органа [6, 208].

Наявність значної кількості визначених полів у сучасному науковому знанні дає можливість зробити висновок про їх достатньо виражену співпорядкованість, певну ієрархію, кожне з яких є, з одного боку, самостійною польовою субстанцією, а з іншого – органічною складовою іншого поля. Їх існування та повноцінна взаємодія з іншими полями відбувається завдяки резонансно-польовим механізмам вищих полів, структуру яких вони становлять.

Отже, аналіз наукових джерел щодо наявності, сутності, видів та специфіки полів, починаючи з рівня мікросвіту до макросвіту та Всесвіту, дає можливість говорити про глобальність значення резонансу, що виявляється у забезпеченні зв'язків між полями різних рівнів та видів. Тому є підстави говорити про значущість резонансу у забезпеченні єдності, міцності та стабільності існування навколишнього простору завдяки ефекту сумісного співіснування та співрозвитку. Втім, є смисл зазначити пріоритетність психологічного

інтерсуб'єктивного поля як складової загального простору, значення якого реалізується у забезпеченні процесу входження вірянина в стан релігійного резонансу. Такий простір має створюватись цілеспрямовано та різними шляхами. Розглядаючи інтерсуб'єктивне поле як різновид релігійного простору та визначення його ролі у процесі входження людини у стан релігійного резонансу, виходимо з необхідності врахування специфіки природних психічних механізмів вірянина, що виявляються у процесі сприйняття ним творів християнського сакрального мистецтва завдяки розкодуванню їх символічних смислів.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Авраменко Р.Ф., Николаева В.И.* Голографические свойства гиперсферы // Проблемы голографии. – 1975. – Вып. №6. – С.64–75.
2. *Вернадский В.И.* Философские мысли натуралиста. – М., 1988. – 520 с.
3. *Гиппенрейтер Ю.Б.* Введение в общую психологию. – М., 1996. – 336 с.
4. *Гурвич А.Г.* Теория биологического поля. – М., 1944. – 156 с.
5. *Дрюк М.А.* Химическая теория резонанса в контексте феномена полимодельности научного познания: диссертация на соискание научной степени д-ра филос. наук. – М., 2004. – 218 с.
6. *Дубров А.П., Пушкин В.Н.* Парапсихология и современное естествознание. – М., 1989. – 280 с.
7. *Завгородный Ю.Ю.* Идея центра у Рене Генона. Мистико-эзотерические движения в теории и практике // Проблемы интерпретации эзотеризма и мистицизма: Сб. материалов Третьей международной научной конференции. – СПб., 2010. – С.176–188.
8. *Павлов И.П.* Мозг и психика. – М.; Воронеж, 1996. – 288 с.
9. *Сандалова С.Я.* Педагогический резонанс как состояние субъектов педагогической деятельности // Вестник бурятского государственного университета. – 2010. – №15. – С.262–266.
10. *Флоренский П.А.* Собрание сочинений в четырех томах // Сер. Философское наследие: т.128 и 129. – Том 3 (2). – М., 2000. – 623 с.
11. *Dubrov A.P.* Biogravitation and Psychotronics // Impact of Science on Society. – P., 1974. – №4. – Vol. 24. – S.311–319.
12. *Franklin W.* Metal Fracture Physics using Scanning Electron Microscopy and the Theory of Teleneural Interactions // The Geller Papers. – Boston, 1976. – S.83–106.

Лещенко А.М. Релігійний резонанс як фактор коеволуційного значення.

В статті визначається суть релігійного резонансу, який розуміється як психічний стан людини, котрий одночасно є результатом та умовою прийняття сакрального смислу символічного художнього образу християнського мистецтва. Досягається це завдяки забезпеченню синхронізації психічних механізмів інтеріоризації та екстраполяції. Доводиться, що таке базове призначення релігійного резонансу позиціонується як головна функція, що реалізується у процесі спрямування віруючої людини на добровільну зміну власної поведінки відповідно до вимог християнства. Це й сприяє забезпеченню коеволуційних процесів.

Ключові слова: релігійний резонанс, християнське сакральне мистецтво, інтерсуб'єктивне поле, коеволуційні процеси.

Лещенко А.М. Религиозный резонанс как фактор коэволюционного значения.

В статье определяется суть религиозного резонанса, который понимается как психическое состояние человека, которое одновременно является результатом и условием принятия сакрального смысла символического художественного образа христианского искусства. Достигается оно благодаря обеспечению синхронизации психических механизмов интериоризации и экстраполяции. Доказывается, что такое базовое назначение религиозного резонанса позиционируется как главная функция, которая реализуется в процессе направления верующего человека на добровольную смену собственного поведения, в соответствии с требованиями христианства. Это и способствует обеспечению коэволюционных процессов.

Ключевые слова: религиозный резонанс, христианское сакральное искусство, интересубъективное поле, коэволюционные процессы.

Leshchenko A.M. Religious Resonance as a Factor of Co-evolutionary Value.

The essence of religious resonance is identified as a psychic state of a person, which is the result and requirement at the same time for perception of the sacred sense of a symbolic art image of Christian art, due to synchronization of psychic mechanisms of interiorization and extrapolation. It is proved that this basic purpose of the religious resonance, which appears during the process of perception by a person the sacred meaning of a symbolic art image of Christian art, is considered as the main function which is executed during the process of voluntary change of the person's behavior to that corresponding Christian requirements and providing co-evolutionary processes.

Key words: religious resonance, Christian sacred art, inter-subjective field, co-evolutionary processes.